

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

ÂM NHẠC

7

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HOÀNG LONG – ĐỖ THỊ MINH CHÍNH (đồng Tổng Chủ biên)
VŨ MAI LAN (Chủ biên) – BÙI MINH HOA – LÊ THỊ TUYẾT – NGUYỄN THỊ THANH VÂN

ÂM NHẠC

(Tái bản lần thứ tư)

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Hướng dẫn sử dụng sách

Sách thiết kế gồm 8 chủ đề, bám sát 6 mạch nội dung được quy định trong chương trình gồm: *Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc*. Các biểu tượng được thiết kế theo mạch nội dung và hoạt động giúp các em dễ nhận biết khi học tập.

Dưới đây là các biểu tượng được sử dụng trong sách:

Hát

Lí thuyết âm nhạc

Nghe nhạc

Thường thức âm nhạc

Đọc nhạc

Vận dụng – Sáng tạo

Nhạc cụ

Hoạt động khởi động

Câu hỏi và yêu cầu

Với nội dung nhạc cụ giai điệu, sách tiếp tục giới thiệu cách chơi 2 nhạc cụ recorder và kèn phím để các em khám phá những bài học mới của nhạc cụ đã chọn.

**Hãy bảo quản, giữ gìn sách giáo khoa để dành tặng
các em học sinh lớp sau!**

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh thân mến!

Sách giáo khoa *Âm nhạc 7* tiếp tục mang đến cho các em những bài học âm nhạc hấp dẫn, thú vị thông qua sự kết nối và tích hợp của các mạch nội dung như: *Hát, Nghe nhạc, Đọc nhạc, Nhạc cụ, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc*.

Sách được biên soạn gồm 8 chủ đề. Cách triển khai nội dung bài học đều thông qua các hoạt động, chú trọng hoạt động thực hành, tăng cường sự hợp tác cá nhân với nhóm và kết hợp cùng tiện ích của hệ thống học liệu điện tử. Vì thế, những nhịp điệu vui tươi, sôi nổi, nhịp nhàng của những bài hát, bài luyện tập nhạc cụ, bài đọc nhạc; những làn điệu dân ca với bản sắc văn hoá vùng miền hay những thông điệp về bảo vệ môi trường xanh,... sẽ giúp các em thêm yêu cuộc sống tươi đẹp và tràn đầy tình thân ái.

Các em sẽ có nhiều cơ hội trải nghiệm, khám phá, luyện tập, biểu diễn, vận dụng – sáng tạo từ các kiến thức, kĩ năng âm nhạc đã có và sẽ được học ở sách giáo khoa *Âm nhạc 7* để thêm tự tin và thể hiện năng lực âm nhạc của mình.

Chúc các em học môn Âm nhạc thật vui và hiệu quả!

MỤC LỤC

Nội dung	Trang	Nội dung	Trang
Hướng dẫn sử dụng sách	2	CHỦ ĐỀ 5: NHỊP ĐIỆU MÙA XUÂN	37
Lời nói đầu	3	Hát: Bài hát <i>Mùa xuân ơi</i>	38
CHỦ ĐỀ 1: NGÀY KHAI TRƯỜNG	5	Nghe nhạc: Bài hát <i>Sông Đakrông mùa xuân về</i>	39
Hát: Bài hát <i>Khai trường</i>	6	Thường thức âm nhạc: Giới thiệu công chiêng, đàn t'rưng của Tây Nguyên	40
Lí thuyết âm nhạc: Nhịp lấy đà	8	Lí thuyết âm nhạc: Các kí hiệu tăng trường độ	42
Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 1	9	Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 4	43
Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn và bài hát <i>Tuổi đời mệnh mông</i>	10	Vận dụng – Sáng tạo	44
Vận dụng – Sáng tạo	12	CHỦ ĐỀ 6: ÂM NHẠC NƯỚC NGOÀI	45
CHỦ ĐỀ 2: MÔI TRƯỜNG XANH	13	Hát: Bài hát <i>Santa Lucia</i>	46
Hát: Bài hát <i>Vì cuộc sống tươi đẹp</i>	14	Lí thuyết âm nhạc: Một số kí hiệu, thuật ngữ về nhịp độ và sắc thái cường độ	47
Nghe nhạc: Tác phẩm <i>Alouette</i> (<i>Tiếng chim sơn ca</i>)	16	Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	49
Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	17	Thường thức âm nhạc: Giới thiệu đàn cello và contrabass	50
Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Hoàng Việt và ca khúc <i>Nhạc rừng</i>	18	Vận dụng – Sáng tạo	52
Vận dụng – Sáng tạo	20	CHỦ ĐỀ 7: CUỘC SỐNG TƯƠI ĐẸP	53
CHỦ ĐỀ 3: THẦY CÔ VÀ MÁI TRƯỜNG	21	Hát: Bài hát <i>Đời cho em những nốt nhạc vui</i>	54
Hát: Bài hát <i>Nhớ ơn thầy cô</i>	22	Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Pyotr Ilyich Tchaikovsky và khúc nhạc <i>Chèo thuyền</i>	56
Lí thuyết âm nhạc: Dấu nhắc lại, dấu quay lại, khung thay đổi	24	Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 5	58
Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 2	25	Vận dụng – Sáng tạo	59
Thường thức âm nhạc: Giới thiệu một số thể loại ca khúc	26	CHỦ ĐỀ 8: MÙA HÈ CỦA EM	61
Vận dụng – Sáng tạo	28	Hát: Bài hát <i>Mùa hè</i>	62
CHỦ ĐỀ 4: GIAI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG	29	Nghe nhạc: Bài hát <i>Hè về</i>	64
Hát: Bài hát <i>Lí kéo chài</i>	30	Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	65
Thường thức âm nhạc: Dân ca một số vùng miền Việt Nam	32	Vận dụng – Sáng tạo	66
Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 3	34	Giải thích một số thuật ngữ và khái niệm âm nhạc	67
Nhạc cụ: Recorder hoặc kèn phím	35		
Vận dụng – Sáng tạo	36		

CHỦ ĐỀ 1

NGÀY KHAI TRƯỜNG

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca, sắc thái của bài hát *Khai trường*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nhận biết và thể hiện được nhịp lấy đà.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ Bài đọc nhạc số 1.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đôi nét về cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn; cảm nhận được tính chất, nội dung của bài hát *Tuổi đời mênh mông*.

HÁT

Khai trường

Vui tươi – Hồn nhiên

Nhạc: Quỳnh Hợp

Lời: Dương Xuân Linh

Hỡi trống điểm khai trường. Lớp mới bè bạn
cũ. Kỷ niệm còn ấp ủ. Ba tháng hè trôi
qua. Cả sân trường tít tít. Râm ran tiếng cười
vui. Gặp thầy cô gặp bạn. Như đi xa về nhà.
Khăn đỏ tung trong gió. Áo trắng hồn trắng trong.
Bút mực nguyên chưa viết. Vở mới thơm sắc hồng.
Sân trường vàng hoa nắng. Xôn xao gió mùa thu.
Bước vào năm học mới. Tạm xa nhé hè ơi!

Bài hát có giai điệu tươi vui, rộn ràng thể hiện niềm hân hoan, náo nức của các bạn học sinh trong những ngày đầu tựu trường. Bài hát gồm 2 đoạn:

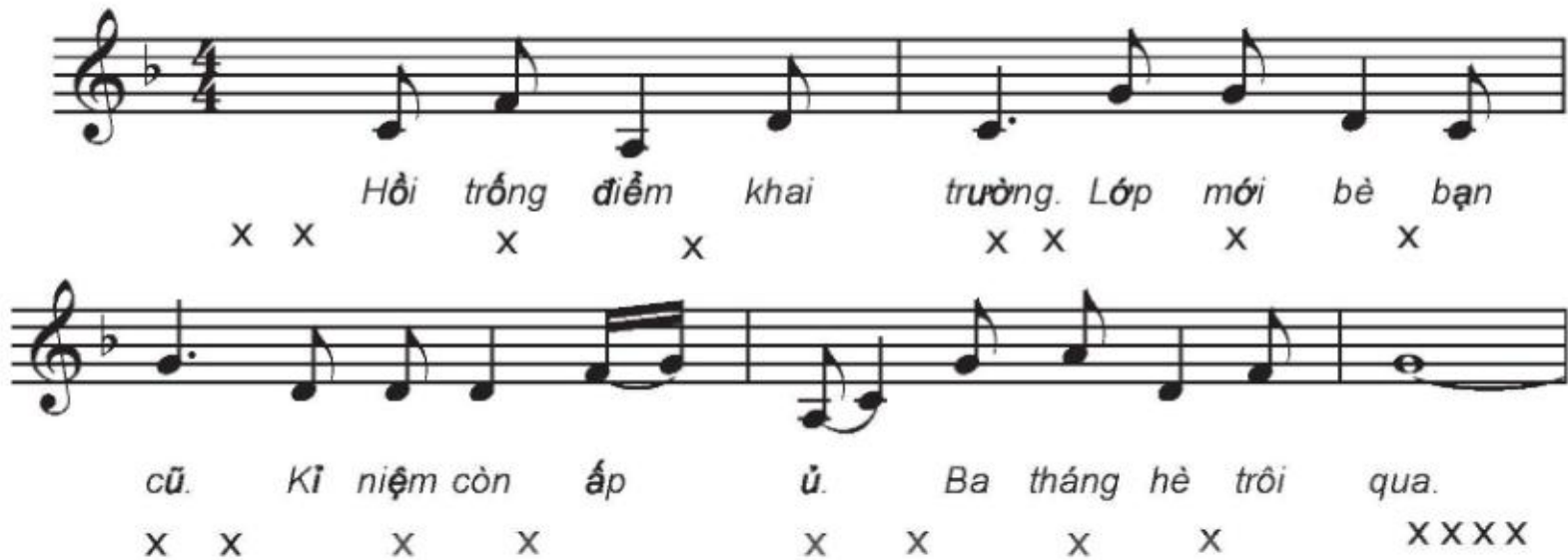
Đoạn 1: Hỡi trống điểm khai trường ... như đi xa về nhà.

Đoạn 2: Khăn đỏ tung trong gió ... tạm xa nhé hè ơi.

Hát và vận động theo bài hát về chủ đề ngày khai trường

Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Hỏi trống điểm khai trường. Lớp mới bề bạn
cũ. Kỉ niệm còn ấp ủ. Ba tháng hè trôi qua.

Hát theo các hình thức

Nối tiếp:

Nhóm 1: *Hỏi trống điểm khai trường ... trôi qua.*

Nhóm 2: *Cả sân trường tíu tít ... đi xa về nhà.*

Hoà giọng: *Khăn đỏ ... tạm xa nhé hè ơi.*

Hát kết hợp vận động phụ hoạ

Nêu những hình ảnh được nhắc đến trong bài hát *Khai trường*. Em có ấn tượng với hình ảnh nào nhất? Vì sao?

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Nhịp lấy đà

 Hát kết hợp vỗ tay theo phách bài hát *Đời sống không già vì có chúng em*

Tìm hiểu nhịp lấy đà

Nhận xét ô nhịp đầu tiên của hai dòng nhạc sau:

Dòng nhạc 1

Dòng nhạc 2

Nhịp lấy đà là ô nhịp đầu tiên trong bài hát hoặc bản nhạc không đủ số phách theo quy định của chỉ số nhịp. Những tác phẩm được mở đầu bằng nhịp lấy đà thường kết thúc bằng một ô nhịp không đầy đủ, bổ sung cho nhịp lấy đà.

Nhận biết và thể hiện nhịp lấy đà

Sưu tầm các bản nhạc, bài hát đã học có nhịp lấy đà để chia sẻ và thể hiện ở phần Vận dụng – Sáng tạo

ĐỌC NHẠC

1 Đọc nhạc

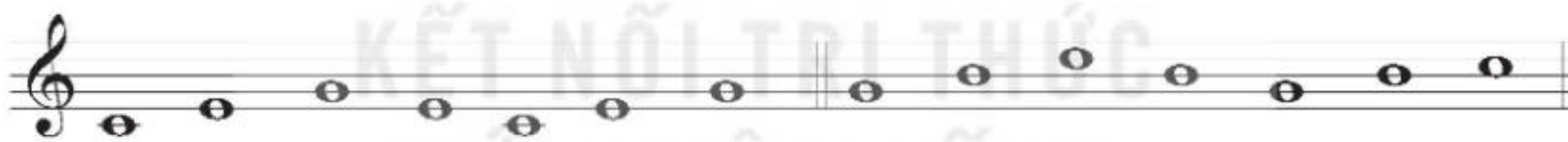
Bài đọc nhạc số 1

a. Đọc gam Đô trưởng và trực của gam

b. Luyện quãng 3

c. Luyện tập tiết tấu và gõ theo phách

d. Luyện tập Bài đọc nhạc số 1

2 Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động gõ đệm và đánh nhịp

a. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách

b. Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp $\frac{4}{4}$

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn và bài hát *Tuổi đời mệnh mông*

1 Tim hiểu về nhạc sĩ Trịnh Công Sơn

Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn (1939 – 2001), quê gốc ở Thừa Thiên Huế (nay là thành phố Huế) nhưng ông sống và làm việc nhiều năm ở Thành phố Hồ Chí Minh.

Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn sáng tác hơn 600 ca khúc. Các ca khúc của ông đậm chất trữ tình, lời ca độc đáo, mang tính triết lí sâu sắc. Rất nhiều tác phẩm của ông được đông đảo công chúng yêu thích như: *Nhớ mùa thu Hà Nội*, *Huyền thoại mẹ*, *Biết đâu nguồn cội*, *Nối vòng tay lớn*,...

Trịnh Công Sơn còn có những ca khúc dành cho thiếu nhi được phổ biến rộng rãi như: *Em là bông hồng nhỏ*, *Khăn quàng thắp sáng bình minh*, *Đời sống không già vì có chúng em*, *Tiếng ve gọi hè*, *Tuổi đời mệnh mông*, *Tết suối hồng*,...

Ngoài âm nhạc, ông còn vẽ tranh, làm thơ, có lúc làm ca sĩ, diễn viên. Tên tuổi của ông đã gắn liền với đời sống âm nhạc của nước ta suốt nửa cuối thế kỉ XX cho tới ngày nay.

Thành phố Hồ Chí Minh, Huế và Hà Nội đã có những con đường mang tên nhạc sĩ Trịnh Công Sơn.

2 Tim hiểu bài hát *Tuổi đời mệnh mông*

Cuộc sống quanh ta luôn mở ra những điều kì diệu. Cảnh đẹp thiên nhiên và tình yêu quê hương đất nước luôn gắn với những kỉ niệm của tuổi thơ. Đó là những điều mà nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đã gửi gắm trong bài hát *Tuổi đời mệnh mông*.

Bài hát có giai điệu thiết tha, trong sáng, nhịp điệu vừa phải, nhịp nhàng là một khúc ca đẹp về ước mơ trong sáng của tuổi học trò.

Tuổi đời mệnh mông

Vừa phải

Nhạc và lời: Trịnh Công Sơn

Mây và tóc em bay trong chiều gió
 ...tay bên đời quá
 (Bao đường phố em) qua nắng lên đứng
 ...hoa trong thành phố

lộng. Trời làm cơn mưa xanh dưới những hàng
 rộng. Tuổi thân tiên yêu dấu dưới ngôi trường
 chờ. Đường dìu chân em đi đến những miền
 này. Tuổi đời mệnh mông quá búp non đầu

me. Em và lá tung tăng như loài chim
 kia. Em và đoá hoa lan hay quỳnh hương
 xa. Thăm ruộng đất bao la những làng quê
 cây. Em về giữa thiên nhiên em cười em

đến và đã hát giữa phố nhà. Ôm cuộc sống trong...
 trắng thơm ngát...
 cũ mùa cây trái náu chân về. Như là những bông...
 nói. Như sống...

...từ đất đai quê nhà có tình yêu. Thời thơ ấu bướm hoa và
 chim cùng mưa nắng. Em đứng bên trời tự do yêu đời thiết
 tha. Bao đường phố em... ...đùa biển khơi.

- Nêu cảm nhận sau khi nghe bài hát *Tuổi đời mệnh mông*.
- Hát một bài hát khác của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn mà em biết.

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

- 1 Từ nét giai điệu đầu tiên của Bài đọc nhạc số 1, em hãy đọc 2 nét nhạc dưới đây

- 2 Chia sẻ và thể hiện bài hát có nhịp lấy đà mà nhóm em đã sưu tầm

- 3 Biểu diễn theo nhóm bài hát *Khai trường* với các hình thức đã học và sáng tạo thêm cách thể hiện khác

Ngày khai trường là ngày hội của học sinh và thầy, cô giáo. Cảm xúc bồi hồi, hào hứng trong không khí rộn ràng của ngày khai trường sẽ là những kỉ niệm mãi không quên với mỗi học sinh.

MÔI TRƯỜNG XANH

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca, sắc thái của bài hát *Vì cuộc sống tươi đẹp*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- **Nghe nhạc:** Nghe, cảm nhận được tính chất âm nhạc của tác phẩm *Alouette*.
- **Nhạc cụ:** Thể hiện được bài luyện tập với recorder hoặc kèn phím.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đôi nét về cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Hoàng Việt; cảm nhận được tính chất, nội dung của bài hát *Nhạc rừng*.

HÁT

Vì cuộc sống tươi đẹp

Nhạc: Bùi Anh Tú

Lời thơ: Nguyễn Trọng Hoàn

Sôi nổi – Rộn ràng

Cùng nhau ta hát tha thiết muôn lời
Từng lời thầy cô nâng ước mơ tuổi
ca. Từ thành phố đến khắp miền rừng
thơ. Từ làng quê ra bao la biển
xa. Hàng cây xanh thắm thơm ngát muôn loài hoa.
lớn. Dòng sông con suối cho đất không cần khô.
Những dòng kênh nhỏ êm đêm trôi hiền hoà.
Như dòng sữa mẹ nuôi ta bao tháng ngày.
Cho hôm nay cho ngày mai. Vì cuộc sống bao
ước mơ tươi đẹp. Hãy giữ lấy những màu
xanh. Giữ nguồn nước sạch, giữ đẹp xanh môi trường.

Vì cuộc sống tươi đẹp là bài hát có giai điệu sôi nổi, rộn ràng. Nội dung bài hát ca ngợi thiên nhiên, cuộc sống tươi đẹp và gửi thông điệp đến mọi người hãy chung tay bảo vệ môi trường. Bài hát gồm 2 đoạn:

Đoạn 1: Cùng nhau ... hiền hoà.

Đoạn 2: Cho hôm nay ... đẹp xanh môi trường.

Hát kết hợp vận động theo bài hát đã học

Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Cùng nhau ta hát tha thiết muôn lời
ca. Từ thành phố đến khắp miền rừng xa...

Hát theo các hình thức

Nam nữ hát nối tiếp:

	Lời 1	Lời 2
Nhóm nam	Cùng nhau ... rừng xa.	Từng lời thầy cô... biển lớn.
Nhóm nữ	Hàng cây ... hiền hoà.	Dòng sông... tháng ngày.

Hoà giọng: Cho hôm nay ... môi trường.

Hát kết hợp nhạc cụ gõ đệm

Cho hôm nay cho ngày mai. Vì cuộc
sống bao ước mơ tươi đẹp...

NGHE NHẠC

1 Nghe tác phẩm *Alouette* (Tiếng chim sơn ca)

Khúc ca *La peregrinnacion* (Cuộc hành hương) do nhạc sĩ Amirel Tamirez người Argentina sáng tác năm 1964. Từ những giai điệu trầm bổng, nhẹ nhàng của tác phẩm, nhạc sĩ Paul Mauriat đã chuyển soạn cho dàn nhạc theo phong cách bán cổ điển (có sự kết hợp của dàn nhạc giao hưởng với nhạc cụ điện tử, trống jazz,...). Bản nhạc được chuyển soạn vào năm 1968 với tên gọi *Alouette* (Tiếng chim sơn ca). Nhiều nước trên thế giới đã dùng bản nhạc này làm nhạc nền cho chương trình truyền hình Thế giới động vật.

Alouette (Tiếng chim sơn ca)

(Trích)

Vừa phải

Paul Mauriat

2 Hãy nêu cảm nhận của em sau khi nghe bài hát

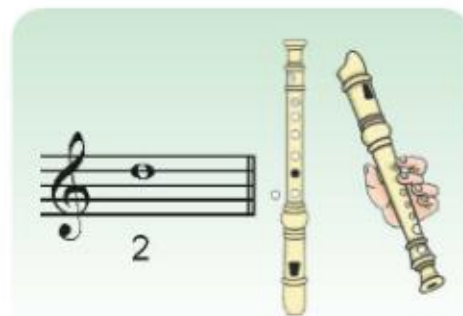
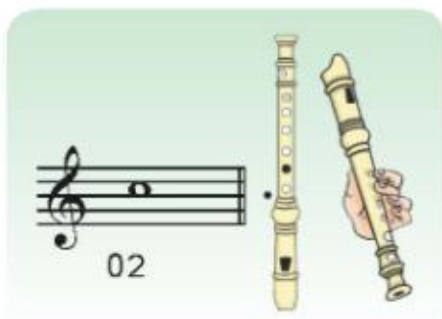
Qua chủ đề *Môi trường xanh*, hãy vẽ bức tranh về đề tài *Bảo vệ môi trường* hoặc dùng vật liệu đã qua sử dụng để làm các đồ vật hữu ích (sản phẩm sẽ trình bày vào phần Vận dụng – Sáng tạo).

NHẠC CỤ

Recorder

1 Ôn tập thể bấm các nốt Đô2, Rê2

2 Luyện tập

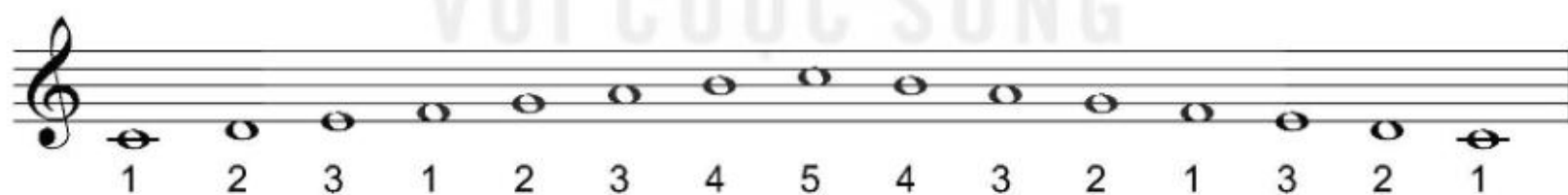
Hướng tới niềm vui (Trích Giao hưởng số 9)

L. v. Beethoven

Kèn phím

1 Luyện gam Đô trưởng

2 Luyện tập

Bài hát Ireland

Nhạc Ireland

Soạn cho kèn phím: Thanh Vân

Nhạc sĩ Hoàng Việt và ca khúc *Nhạc rừng*

1 Tìm hiểu về nhạc sĩ Hoàng Việt

Nhạc sĩ Hoàng Việt (1928 – 1967) có tên khai sinh là Lê Chí Trực. Ông sinh tại xã An Hữu, huyện Cái Bè, tỉnh Tiền Giang (nay thuộc tỉnh Đồng Tháp). Hoàng Việt là một trong những nhạc sĩ tài năng và tiêu biểu của nền âm nhạc hiện đại Việt Nam. Bản giao hưởng *Quê hương* được ông viết trong thời kì học tập tại Nhạc viện Sofia. Tác phẩm đã được trình bày trên đài phát thanh Bulgaria. Đây cũng là bản giao hưởng nhiều chương đầu tiên của Việt Nam được biểu diễn vào năm 1965 tại Nhà hát Lớn Hà Nội. Ngoài ra, ông còn sáng tác nhiều ca khúc nổi tiếng như: *Lên ngàn, Lá xanh, Nhạc rừng, Quê mẹ, Tình ca, Mùa lúa chín,...*

Để vinh danh tài năng và sự cống hiến của nhạc sĩ, tên của ông đã được đặt cho một con đường tại Thành phố Hồ Chí Minh. Tại huyện Cái Bè (nay là xã Cái Bè) – quê hương ông, có một công viên mang tên Hoàng Việt. Năm 1996, nhạc sĩ Hoàng Việt đã được Nhà nước truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học – Nghệ thuật.

2 Nghe và cảm nhận ca khúc *Nhạc rừng*

Ca khúc *Nhạc rừng* được nhạc sĩ Hoàng Việt sáng tác vào năm 1953 có giai điệu nhịp nhàng, trong sáng, viết ở nhịp $\frac{3}{4}$, lời ca giàu hình ảnh và nhạc điệu. Ca khúc như khắc hoạ một bức tranh sinh động về thiên nhiên miền Đông Nam Bộ và hình ảnh người chiến sĩ lạc quan yêu đời.

Nhạc rừng

Vừa phải – Trong sáng

Nhạc và lời: Hoàng Việt

Cúc cu! Cúc cu! Chim rừng ca trong nắng. Im nghe! Im nghe! Ve rừng kêu liên miên. Rừng hát gió lay trên cành biếc lao xao! Rì rào! Dòng suối uốn quanh làn nước trôi trong xanh. Róc rách! Róc rách! Nước luồn qua khóm trúc. Lá rơi! Lá rơi! Xoay tròn nước cuốn trôi. Có anh chiến sĩ đi qua khu rừng vắng. Lắng nghe nhạc rừng tâm hồn vui phơi phới. Anh cười một mình rồi cất tiếng hát vang. Cây rừng dội tiếng theo lời ca mênh mang. Tính tang tính tình miền Đông gian lao mà anh dũng. Tính tang tính tình hăng hái chiến đấu với quân thù. Đường xa chân đi vui bước. Lòng xuân thêm bao thắm tươi. Nhạc rừng vắng đưa cùng nhịp bước. Hương rừng thoảng đưa hồn say sưa. Cúc... ...sưa. Rừng bát ngát ơi rừng mến yêu.

- Nêu cảm nhận của em về ca khúc *Nhạc rừng*.
- Cảm thụ và gõ đệm theo nhịp $\frac{3}{4}$.

2/4

Hãy cùng nhau xây đắp
Môi trường sống trong lành
Chúng ta cùng ca hát
Cuộc sống mãi tươi xanh

Hãy chung tay bảo vệ môi trường xanh!

THẦY CÔ VÀ MÃI TRƯỜNG

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca, sắc thái của bài hát *Nhớ ơn thầy cô*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nhận biết và thể hiện được một số kí hiệu âm nhạc (dấu nhắc lại, dấu quay lại, khung thay đổi); chép hoàn chỉnh Bài đọc nhạc số 2.
- **Độc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ Bài đọc nhạc số 2; biết đọc nhạc kết hợp đánh nhịp và ghép lời ca.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đặc điểm một số thể loại ca khúc.

HÁT

Nhớ ơn thầy cô

Nhanh, vui – Tha thiết

Nhạc và lời: Nguyễn Ngọc Thiện

Về lại trường xưa với bao kỉ niệm. Bóng dáng cô
thầy vẫn vương không rời. Một thời tuổi thơ trôi theo cánh phượng.
Lời thầy cô vọng mãi. Con nhớ cô thầy dịu dặt
con nên người. Nâng con bay khắp phương trời.
Bây giờ, con về, thăm ngôi trường xưa giờ
Con về, thăm lại, ôi sân trường xưa một
già hơn trước. Con tìm cô thầy.
thời mơ ước. Cô thấy
đâu rồi.
1. Xa bao nhiêu năm tóc đã bạc phơ.
2. Nghe trong tim con vang... ...tiếng cô thầy.

Bài hát *Nhớ ơn thầy cô* có giai điệu vui tươi, trong sáng, thể hiện cảm xúc của các bạn học sinh nhân dịp về thăm lại mái trường – nơi gắn bó với bao kỉ niệm tuổi học trò cùng thầy cô thân yêu. Bài hát gồm 2 đoạn:

Đoạn 1: Về lại trường xưa với bao kỉ niệm ... bay khắp phương trời.

Đoạn 2: Bây giờ, con về ... vang tiếng cô thầy.

🔊 Hát nối tiếp bài hát *Thầy cô là tất cả*

📌 Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay vào trọng âm

Về lại trường xưa với bao kỉ niệm. Bóng dáng cô
thầy vẫn vương không rời...

🎵 Hát theo các hình thức

Lĩnh xướng 1: Về lại trường xưa ... lời thầy cô vọng mãi.

Lĩnh xướng 2: Con nhớ cô thầy ... bay khắp phương trời.

Hoà giọng (cả lớp): Bây giờ, con về ... vang tiếng cô thầy.

🎵 Hát kết hợp vỗ tay hoặc gõ đệm theo tiết tấu

Âm hình 1 Về lại trường xưa ... phương trời.				
				
Âm hình 2 Bây giờ ... vang tiếng cô thầy.				
				
				

Sưu tầm và luyện tập một số bài hát về chủ đề *Thầy cô* và *mái trường* để biểu diễn ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Dấu nhắc lại, dấu quay lại, khung thay đổi

🔍 Quan sát bản nhạc bài hát *Nhớ ơn thầy cô* và chỉ ra các kí hiệu âm nhạc mới

❗ Tìm hiểu dấu nhắc lại, dấu quay lại, khung thay đổi

a. Dấu nhắc lại (||: :||)

Cầm tay nhau cùng đi chơi đi khắp nơi hái bông hoa tươi.
Vào đây chơi rừng hoa tươi chim líu lo hót nghe vui vui.

Là kí hiệu để đánh dấu câu nhạc hoặc đoạn nhạc cần nhắc lại.

b. Dấu quay lại (⌘ – Segno)

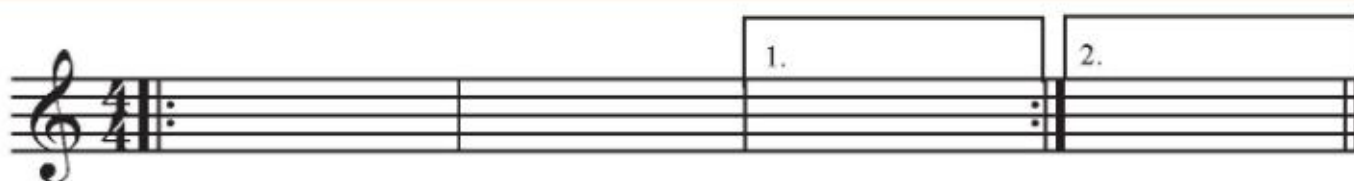

Mặt trời lấp lánh đường chân trời xa... ... dưới mái trường.

Là kí hiệu để nhắc lại một đoạn nhạc dài hoặc cả bản nhạc.

c. Khung thay đổi

Khi sử dụng dấu nhắc lại, ở lần 2 nếu có sự thay đổi ở những ô nhịp cuối người ta dùng khung thay đổi. Trình tự như sau:

Lần 1: _____ →

Lần 2: _____ →

🔍 Tìm các kí hiệu âm nhạc trên trong các bài hát đã học

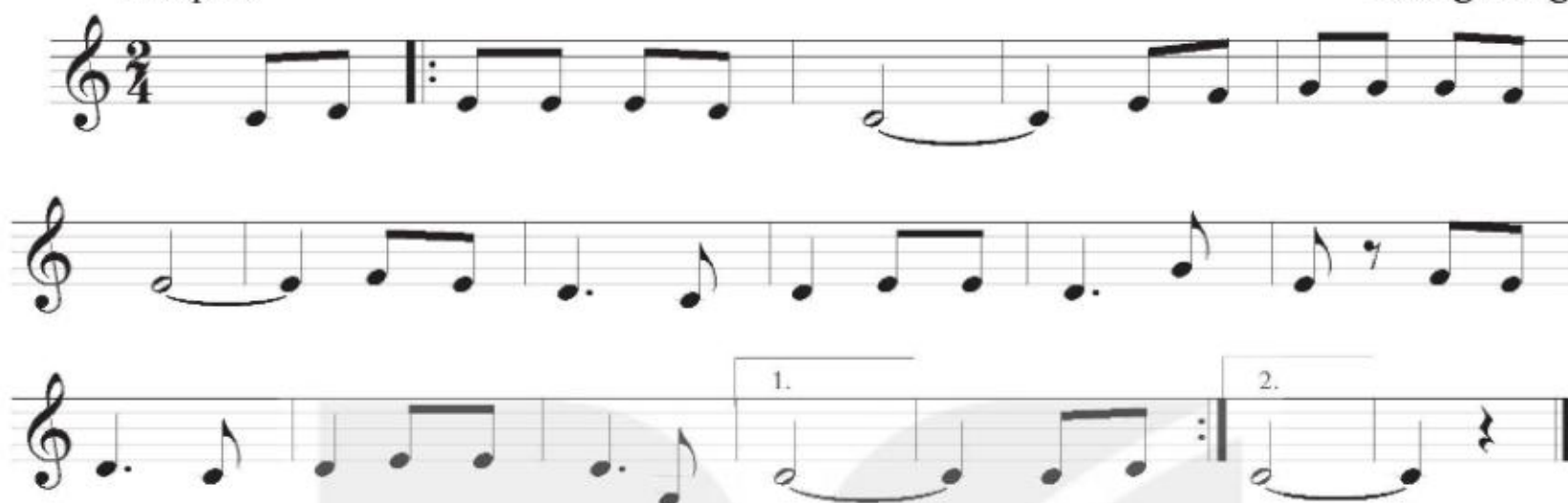
ĐỌC NHẠC

1 Đọc nhạc

Bài đọc nhạc số 2

Vừa phải

Hoàng Long

a. Đọc gam Đô trưởng và trực của gam

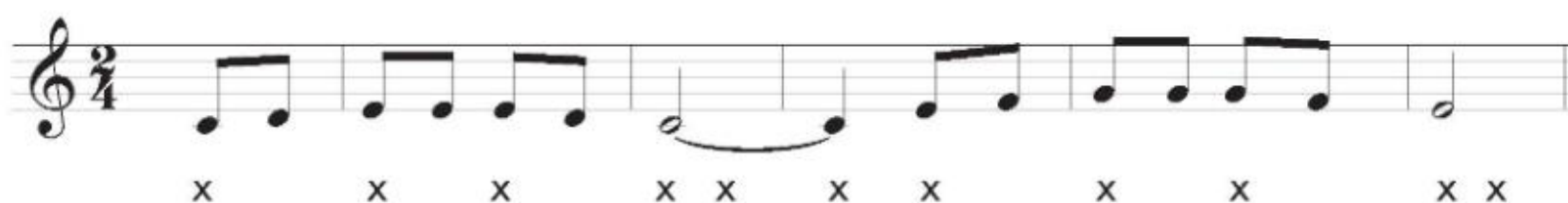

b. Luyện tập tiết tấu và gõ theo phách

2 Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động

a. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách

b. Đọc nhạc theo hình thức dưới đây

Lần 1		Lần 2
Nhóm 1	Nhóm 2	Đọc cả bài kết hợp nhạc cụ gõ đệm
Đọc nét nhạc 1 Đọc nét nhạc 2	Nhắc lại Nhắc lại	
Đọc nét nhạc 3	Đọc nét nhạc 4	

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Giới thiệu một số thể loại ca khúc

 Nghe một số trích đoạn bài hát

 Tìm hiểu một số thể loại ca khúc

Trong đời sống âm nhạc, ca khúc (bài hát) rất phổ biến và thông dụng. Để phân chia thể loại ca khúc người ta căn cứ vào nội dung âm nhạc hoặc hình thức trình diễn, có khi lại căn cứ vào môi trường, đối tượng và hoàn cảnh sử dụng. Dưới đây chúng ta tìm hiểu một số thể loại ca khúc phổ biến:

a. Ca khúc hành khúc

Hành khúc là những ca khúc có nhịp độ vừa phải hoặc hơi nhanh, phù hợp với bước đi. Âm điệu ca khúc thường hùng tráng, khoẻ khoắn, lời ca có khi như lời kêu gọi, hiệu triệu, thúc giục. Một số bài hành khúc thường được dàn nhạc kèn diễn tấu trong các cuộc duyệt binh, diễu hành như: *Hành khúc Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh* (Phong Nhã), *Tiến bước dưới quân kì* (Doãn Nho), *Năm anh em trên một chiếc xe tăng* (Nhạc: Doãn Nho, Thơ: Hữu Thỉnh),...

b. Ca khúc trữ tình

Ca khúc trữ tình thường là những bài hát giàu tình cảm; giai điệu nhẹ nhàng, tha thiết, nội dung đề cập đến tình yêu quê hương đất nước, con người như: *Việt Nam quê hương tôi* (Đỗ Nhuận), *Cho con* (Nhạc: Phạm Trọng Cầu, Thơ: Tuấn Dũng), *Thuyền và biển* (Nhạc: Phan Huỳnh Điểu, Thơ: Xuân Quỳnh), *Tình ca* (Hoàng Việt),...

c. Ca khúc hát ru

Ca khúc hát ru là những tác phẩm có giai điệu nhẹ nhàng, tha thiết với ca từ nói về tình cảm mẹ con do nhạc sĩ sáng tác như: *Mẹ yêu con* (Nguyễn Văn Tý), *Lời ru trên nường* (Trần Hoàn – Nguyễn Khoa Điềm), *Ru con mùa đông* (Nhạc: Đặng Hữu Phúc, Thơ: Phan Đan), *Từ trên đỉnh núi* (Nguyễn Nhung),... Những ca khúc này thường được biểu diễn với hình thức đơn ca nữ.

d. Ca khúc nghi lễ, nghi thức

Là thể loại ca khúc thể hiện sự nghiêm trang, thường dùng trong lễ chào cờ, nghi thức Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh như: *Quốc ca Việt Nam* (Văn Cao), *Đội ca* (Phong Nhã); có khi là bài hát riêng của một tổ chức hay một đoàn thể như: *Thanh niên làm theo lời Bác* (Hoàng Hoà), *Hành khúc Hội khỏe Phù Đổng* (Văn Dung),...

Ngoài những thể loại trên còn có những ca khúc thiếu nhi, bài hát vui chơi, giải trí, cộng đồng như: *Mùa hè xanh* (Vũ Hoàng), *Nối vòng tay lớn* (Trịnh Công Sơn),...

Sự phân chia về thể loại ca khúc chỉ mang tính chất tương đối bởi vì ngay trong một bài cũng có thể vừa mang tính chất của thể loại này, vừa mang tính chất, nội dung của thể loại kia.

2 Nghe và nhận biết thể loại ca khúc

Trong các thể loại ca khúc em thích nhất thể loại nào?
Vì sao?

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

1 Ghép lời Bài đọc nhạc số 2 kết hợp đánh nhịp

Thầy cô dẫn bước em đi

Vừa phải Hoàng Long

Thời thơ ấu cũng đã qua rồi. Còn lại đây tiếng nói thân
thương. Nhớ công ơn thầy cô, trong tim này vẫn ghi. Biết bao
nhiều thầy cô, dẫn bước em cùng đi. Thời thơ... ...đi.

2 Biểu diễn một số bài hát về thầy cô và mái trường đã sưu tầm, luyện tập

3 Chép hoàn chỉnh Bài đọc nhạc số 2

"Tôn sư, trọng đạo" là truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam.

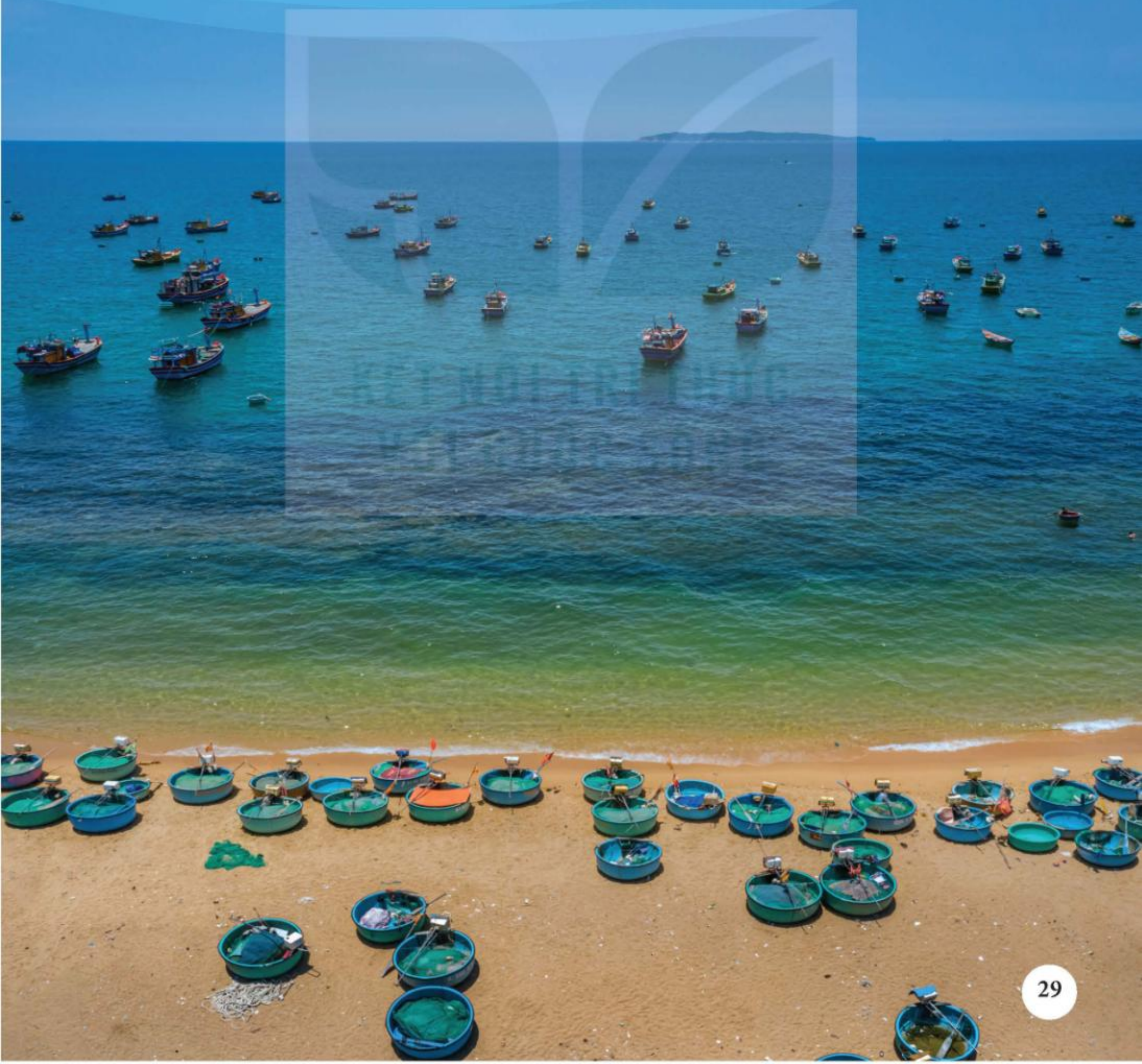

CHỦ ĐỀ
4

GIẢI ĐIỆU QUÊ HƯƠNG

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca, sắc thái của bài hát *Lí kéo chài*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ và ghép được lời ca Bài đọc nhạc số 3.
- **Thường thức âm nhạc:** Nhận biết và nêu được đặc điểm dân ca một số vùng miền Việt Nam.
- **Nhạc cụ:** Biết chơi nốt Mi trên recorder hoặc thể hiện được giai điệu Bài đọc nhạc số 3 – *Ính lả ời* trên kèn phím.

Lí kéo chài

Dân ca Nam Bộ

Đặt lời mới: Hoàng Lân

Vừa phải

Kéo lên thuyền cho nhiều tôm cá. Lưới cùng
ta vang hát câu ca (Hò ơ). Biển khơi thân thiết với
ta (Khoan hỡi khoan hò). Gió to (mà) mưa lớn (Khoan hỡi khoan
hò) băng qua sóng trào (Ơ hò ơ hò là hò ơ).

Lí kéo chài là bài dân ca có giai điệu vui tươi, lời ca miêu tả hình ảnh lao động hăng say, lạc quan của những người dân chài vùng quê Nam Bộ.

🔗 Đọc lời theo tiết tấu

Hò ơ (Khoan hỡi khoan hò). Hò ơ (Khoan hỡi khoan hò).

🗣️ Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

👥 Hát theo hình thức xướng – xô*

- **Xướng:** Kéo lên thuyền cho nhiều tôm cá ... câu ca.
- **Xô:** Hò ơ
- **Xướng:** Biển khơi thân thiết với ta
- **Xô:** Khoan hỡi khoan hò
- **Xướng:** Gió to (mà) mưa lớn
- **Xô:** Khoan hỡi khoan hò
- **Xướng + Xô:** Băng qua sóng trào ... hò là hò ơ.

👥 Hát kết hợp vận động phụ họa theo nhịp điệu

*Hình thức hát xướng – xô:

- Xướng: dành cho một người có giọng hát vang, khỏe.
- Xô: dành cho tập thể; vừa làm, vừa hát theo động tác lao động.

Dân ca một số vùng miền Việt Nam

🔊 Nghe một số trích đoạn dân ca của các vùng miền

📌 Tìm hiểu về các vùng miền dân ca

Dân ca là di sản quý báu trong kho tàng âm nhạc dân gian Việt Nam biết bao đời nay. Xuất phát từ nhu cầu về đời sống tinh thần của người dân lao động, dân ca là những bài hát do nhân dân sáng tạo, được gọt giũa, lưu truyền bằng phương thức truyền khẩu qua nhiều thế hệ. Cũng do khác nhau về địa lí, khí hậu, ngôn ngữ, phương thức lao động và môi trường sinh hoạt nên các vùng dân ca của Việt Nam có sự phong phú về thể loại, độc đáo về làn điệu và không gian trình diễn.

a. Dân ca các dân tộc miền núi phía Bắc

Miền núi phía Bắc nước ta là nơi tập trung các dân tộc như: Tày, Nùng, Thái, Dao, Mông,... Các làn điệu dân ca của đồng bào nơi đây thường có giai điệu trong sáng, vui tươi, lời ca mộc mạc, giản dị gắn với những hình ảnh gần gũi của núi rừng và đời sống sinh hoạt, lao động trên nương rẫy,...

Một số bài dân ca phổ biến có thể kể đến như: *Xoè hoa* (dân ca Thái), *Mưa rơi* (dân ca Khơ-mú), *Gà gáy* (dân ca Cống Khao),...

b. Dân ca trung du và đồng bằng Bắc Bộ

Các làn điệu dân ca trung du và đồng bằng Bắc Bộ thường có tính chất trữ tình, thiết tha, trong sáng; lời ca mộc mạc, giản dị gắn với sinh hoạt và đời sống của người dân vùng trồng lúa nước. Có thể kể đến một số thể loại phổ biến như: hát trống quân, hát xoan, hát ru, hát dô, hát đúm, hát quan họ, đồng dao,...

c. Dân ca Trung Bộ

Với địa hình đa dạng và trải dài theo chiều dọc của đất nước, dân ca Trung Bộ có sự phong phú về giai điệu, có những nét đẹp rất riêng và gắn với đặc điểm ngôn ngữ của từng địa phương. Có thể kể đến một số vùng miền tiêu biểu như: bài *Đi cấy* (dân ca Thanh Hoá), bài *Lí tiểu khúc* (dân ca Nghệ Tĩnh, dân ca Bình Trị Thiên), dân ca Nam Trung Bộ với các điệu hò, điệu lí, điệu ví, hát dặm, hát giao duyên, hát ru, các bài dân ca lao động gắn với các ngành nghề nông nghiệp, ngư nghiệp, dệt vải, dệt chiếu,...

d. Dân ca Tây Nguyên

Nằm bên dãy Trường Sơn đại ngàn đầy nắng gió, vùng đất Tây Nguyên (nay thuộc vùng Nam Trung Bộ) là xứ sở của những bài dân ca khi thì mạnh mẽ hoà nhịp với âm hưởng công chiêng cùng các điệu dân vũ; khi thì thủ thỉ, tâm tình những lời hát mộc mạc, giản dị; lúc lại tha thiết yêu thương với những khúc hát ru dành cho con trẻ như: bài *Ru em* (dân ca Xơ-đăng), bài *Hát mừng* (dân ca Hrê),...

e. Dân ca Nam Bộ

Với khung cảnh của miền quê gắn với đời sống miệt vườn và hệ thống sông ngòi, kênh rạch chằng chịt; những điệu lí, hò như hò Đồng Tháp cùng các làn điệu dân ca của đồng bào Chăm, người Hoa và Khmer như bài *Chim sáo*,... đã góp phần tạo nên kho tàng dân ca rất độc đáo của vùng quê Nam Bộ.

2 Nghe và nhận biết một số bài dân ca phổ biến của các vùng miền

Những yếu tố nào tạo nên sự phong phú của dân ca các vùng miền?

1 Đọc nhạc

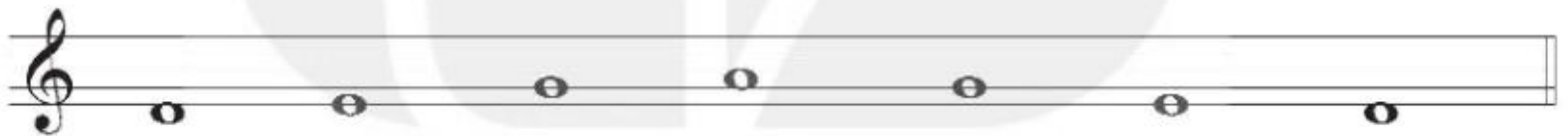
Bài đọc nhạc số 3 *Inh là ơi*

Vừa phải Dân ca Thái

Inh là ơi. Sao Noọng ơi. Khắp núi rừng Tây Bắc sáng ngời.
Mùa xuân đến ngàn hoa hé cười. Inh là ơi. Sao Noọng ơi.

a. Luyện đọc cao độ

b. Luyện tập tiết tấu và gõ theo phách

c. Luyện tập Bài đọc nhạc số 3

2 Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động

a. Đọc nhạc kết hợp ghép lời ca

b. Đọc nhạc kết hợp vận động

*Inh là, Noọng: chỉ các cô gái trẻ.

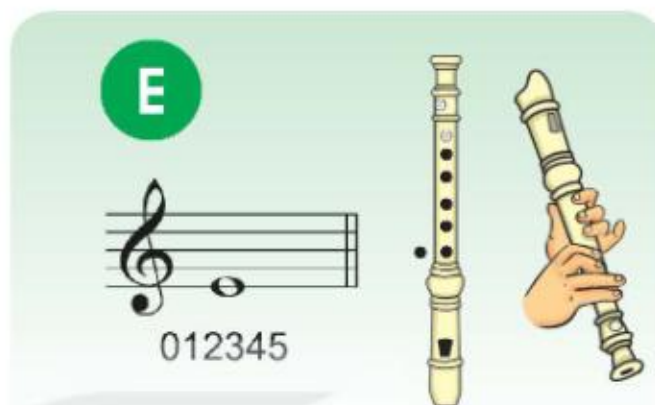

NHẠC CỤ

Recorder

1 Thực hành bấm nốt Mi1

- Tay trái: các ngón bấm kín từ lỗ 0 đến lỗ 3.
- Tay phải: ngón trỏ bấm lỗ 4, ngón giữa bấm lỗ 5.

2 Luyện tập

Kèn phím

1 Thực hành thể bấm

2 Luyện tập

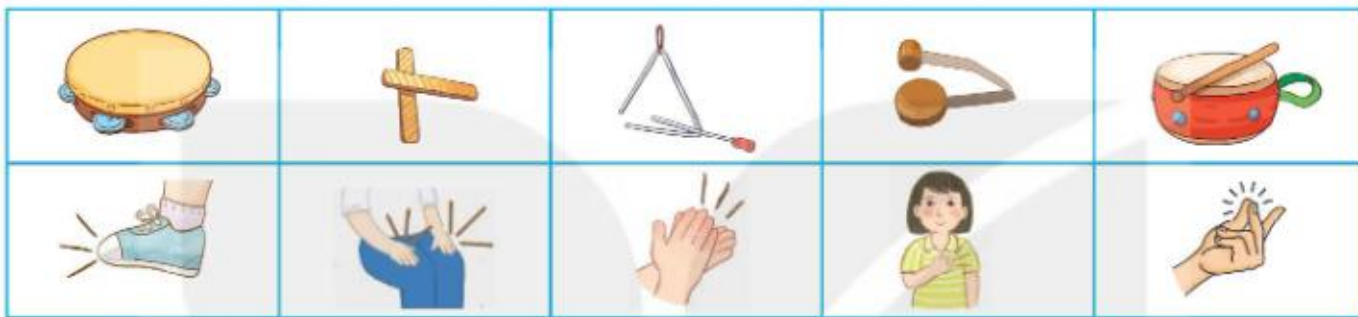
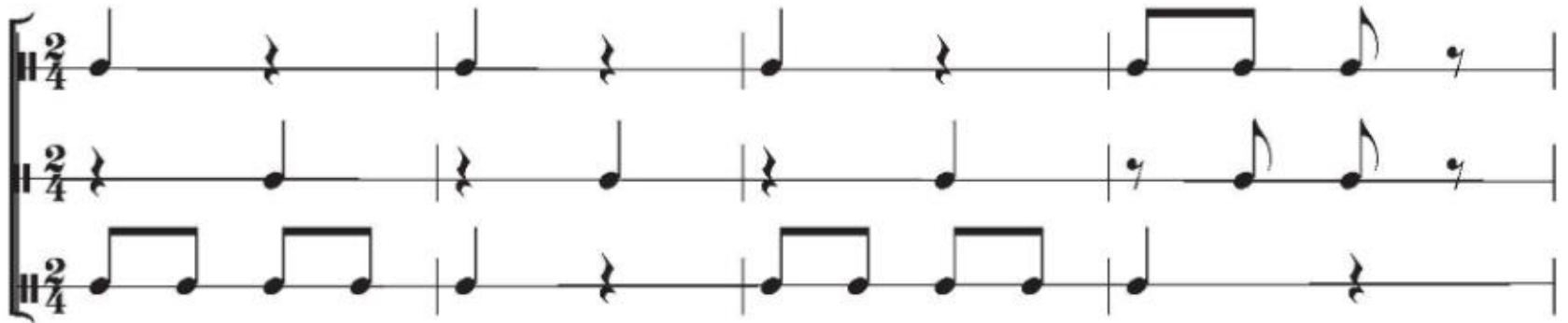
Bài đọc số 3 – *Inh là ơi*

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

- 1 Lựa chọn nhạc cụ gõ hoặc vận động cơ thể đệm cho Bài đọc nhạc số 3 – *Inh là ơi*

- 2 Biểu diễn bài *Lí kéo chài* với các hình thức đã học hay theo ý tưởng mới của cá nhân hoặc nhóm

- 3 Viết và trình bày lời giới thiệu hoặc hát một bài dân ca phổ biến mà em yêu thích

Dân ca Việt Nam là một kho tàng âm nhạc quý báu. Chúng ta cần gìn giữ và phát huy những giá trị văn hoá của cha ông để lại.

CHỦ ĐỀ

5

NHỊP ĐIỆU MÙA XUÂN

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca, thể hiện được sắc thái của bài hát *Mùa xuân ơi*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau, hát bè đơn giản.
- **Nghe nhạc:** Cảm nhận được giai điệu và vận động được theo nhịp điệu bài hát *Sông Đakrông mùa xuân về*.
- **Thường thức âm nhạc:** Nhận biết và nêu được một số đặc điểm của công chiêng, đàn t'rưng Tây Nguyên.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nhận biết và thể hiện được một số kí hiệu tăng trường độ nốt nhạc (dấu nối, dấu chấm dôi, dấu miễn nhịp).
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ Bài đọc nhạc số 4 – *Mùa xuân trong rừng*; biết đọc nhạc kết hợp gõ đệm và ghép lời ca.

Mùa xuân ơi

Nhịp nhàng

Nhạc và lời: Nguyễn Ngọc Thiện

Xuân xuân ơi! Xuân đã về. Có nỗi vui nào vui hơn ngày xuân đến.
Xuân xuân ơi! Xuân đến rồi. Cánh én bay về cho tim mình nao nức.

Xuân xuân ơi! Xuân đã về. Tiếng chúc giao thừa mừng đón mùa xuân.
Xuân xuân ơi! Xuân đến rồi...

Những đoá mai vàng chào mừng xuân sang. Nghe âm vang bao câu
chúc yên lành. Đất nước gấm hoa yên ấm an vui. Bao em thơ khoe áo
mới tươi cười. Chào một mùa xuân mới. Xuân xuân ơi! Xuân đã về.

Kính chúc muôn người với bao điều mong ước. Trong hương xuân ta
vẫy chào. Kính chúc muôn nhà gặp nhiều an vui.

Để kết bài

Xuân xuân ơi! Xuân đã về. Xuân xuân ơi! Xuân đã về.

Bài hát *Mùa xuân ơi* có nhịp điệu vui tươi, rộn ràng, thể hiện niềm vui đón Tết cổ truyền của Việt Nam. Nhà nhà sum vầy, hạnh phúc đón mùa xuân về và cùng chúc cho nhau những điều tốt đẹp nhất. Bài hát gồm 2 đoạn:

Đoạn 1: *Xuân xuân ơi ... mừng xuân sang.*

Đoạn 2: *Nghe âm vang ... Xuân đã về.*

 Nghe giai điệu, đoán tên bài hát phù hợp với các mùa trong năm

 Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay vào trọng âm

Xuân xuân ơi! Xuân đã về. Có nỗi vui nào vui hơn ngày xuân đến.

 Hát theo các hình thức

Nối tiếp:

Lĩnh xướng 1: Xuân xuân ơi! Xuân đã về ... mừng đón mùa xuân

Lĩnh xướng 2: Xuân xuân ơi! Xuân đến rồi ... mừng xuân sang.

Hoà giọng: Nghe âm vang ... an vui.

Hát bè: Xuân xuân ơi! Xuân đã về.

 Nêu cảm nhận sau khi học bài hát *Mùa xuân ơi*

Qua bài hát *Mùa xuân ơi*, hãy sáng tạo hình thức biểu diễn mới (thể hiện ở phần Vận dụng – Sáng tạo)

NGHE NHẠC

 Nghe bài hát *Sông Đakrông mùa xuân về* – Tổ Hải

Sông Đakrông mùa xuân về

(Trích)

Chậm vừa – Tình cảm tha thiết

Nhạc và lời: Tổ Hải

Chim kơ tia bay tới. Nghiêng cánh chào Đa Krông.
Ánh sao bay đỉnh núi. Theo bước đoàn quân đi.

Pơ lang khoe sắc thắm, gió đưa hương đôi bờ...
Qua con sông con suối, vẫn nhớ về buôn làng...

 Vận động theo nhịp điệu bài hát *Sông Đakrông mùa xuân về*

Giới thiệu công chiêng, đàn t'rung của Tây Nguyên*

Việt Nam có một nền âm nhạc dân gian phong phú, lâu đời. Ngoài những thể loại dân ca trên khắp vùng miền, còn có các nhạc cụ dân tộc độc đáo. Trong đó, vùng đất Tây Nguyên nổi tiếng với các nhạc cụ được làm bằng tre, nứa, đá,... Đặc biệt *Không gian văn hoá cồng chiêng Tây Nguyên* đã được tổ chức UNESCO ghi danh là Di sản văn hoá phi vật thể đại diện của nhân loại vào năm 2005.

1 Nghe hoà tấu nhạc cụ Tây Nguyên

2 Tìm hiểu cồng chiêng

Cồng chiêng là nhạc cụ tự thân vang thuộc bộ gõ của các dân tộc ở Tây Nguyên và một số dân tộc khác như: Mường, Chăm, Khmer,... Cồng chiêng được làm bằng đồng thau, hình tròn, có nhiều cỡ to nhỏ, dày mỏng khác nhau, ở giữa có núm hoặc không có núm. Người chơi dùng dùi gỗ, đầu có núm bọc vải hoặc dùng nắm tay để đánh cồng chiêng. Âm thanh giữa các loại cồng chiêng cũng khác nhau. Loại đường kính rộng có âm thanh rền như tiếng sấm; loại đường kính nhỏ có âm thanh cao, trong.

Đối với một số dân tộc ở Việt Nam, cồng chiêng là nhạc cụ thiêng và được dùng trong các dịp tế lễ thần linh hoặc các lễ hội dân gian.

* Nay thuộc vùng Nam Trung Bộ.

3 Tìm hiểu đàn t'rưng

Đàn t'rưng là nhạc cụ tự thân vang thuộc bộ gõ, được làm bằng các ống nứa dài, ngắn, to, nhỏ khác nhau; có mấu ở một đầu, đầu kia gọt vát. Các ống nứa được liên kết thành một dàn theo chiều ngang bằng dây, treo trên một giá đỡ. Khi dùng dùi gỗ vào các ống sẽ tạo nên âm thanh cao thấp khác nhau. Âm sắc của đàn t'rưng hơi đục, không vang to, vang xa nhưng khá đặc biệt. Nghe tiếng đàn t'rưng, ta có cảm giác như tiếng suối róc rách, tiếng thác đổ, tiếng xào xạc của rừng tre nứa khi gió thổi.

Người Tây Nguyên thường dùng đàn t'rưng trong sinh hoạt văn hoá cộng đồng. Đàn được sử dụng độc tấu, hoà tấu, đệm cho hát. Ngày nay, đàn t'rưng được đưa vào dàn nhạc dân tộc và có thể kết hợp biểu diễn cùng các nhạc cụ khác.

- Nêu cấu tạo và âm sắc công chiêng.
- Nêu đặc điểm chung về cách tạo ra âm thanh của công chiêng và đàn t'rưng.

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Các kí hiệu tăng trường độ

Nghe, quan sát và so sánh 2 nét nhạc sau

! Tìm hiểu dấu nối, dấu chấm đôi, dấu miễn nhịp

a. Dấu nối (—)*

Dấu nối có hình vòng cung dùng để liên kết hai hay nhiều nốt nhạc có cùng cao độ.

b. Dấu chấm đôi (.)

Dấu chấm đôi là một dấu chấm nhỏ đặt ở bên phải nốt nhạc, có tác dụng làm tăng thêm một nửa giá trị trường độ của nốt nhạc đó.

c. Dấu miễn nhịp (♩)

Dấu miễn nhịp hay còn gọi là dấu ngân – nghỉ tự do có dạng nửa vòng tròn nhỏ bao quanh một dấu chấm đặt trên hoặc dưới nốt nhạc. Khi gặp kí hiệu này, giá trị trường độ của nốt nhạc hoặc dấu lặng được ngân, nghỉ tự do.

2 Tìm các kí hiệu âm nhạc vừa học trong bài hát *Mùa xuân ơi* và Bài đọc nhạc số 4 – *Mùa xuân trong rừng*

*Kí hiệu hình vòng cung còn được dùng để liên kết hai hay nhiều nốt nhạc khác cao độ được gọi là dấu luyến.

ĐỌC NHẠC

1 Đọc nhạc

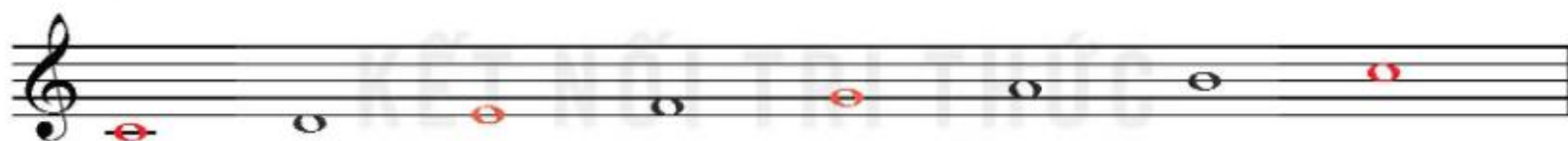
Bài đọc nhạc số 4 Mùa xuân trong rừng

Nhạc Ba Lan
Đặt lời: Hoàng Long

Vừa phải – Nhịp nhàng

Kìa trong xanh nước chảy không ngừng. Nơi đây bao la núi rừng.
Dòng suối mát, làn êm trôi. Hoà tiếng hát, nhẹ chơi vui.
Ngồi phiến đá, cùng đưa chân. Làn nước biếc, nhạc vang ngân.
Nghe gió reo cùng rừng cây lá.
Nghe tiếng chim... ...chào mùa xuân.

a. Đọc gam Đô trưởng và trục của gam

b. Luyện tập tiết tấu và gõ theo phách

2 Đọc nhạc kết hợp với các hoạt động

a. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách

1 2 3 1 2 3 1 2 3 1 2 3

b. Đọc nhạc kết hợp ghép lời ca

3 Lựa chọn các động tác vận động minh họa, biểu diễn bài hát *Mùa xuân ơi* và Bài đọc nhạc số 4 – *Mùa xuân trong rừng* để tạo thành liên khúc *Nhịp điệu mùa xuân – Chào đón năm mới* (thể hiện ở phần Vận dụng – Sáng tạo)

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

Biểu diễn liên khúc

Nhịp điệu mùa xuân – Chào đón năm mới

1 Giới thiệu chương trình văn nghệ

Từng nhóm thuyết trình ý tưởng biểu diễn liên khúc.

2 Biểu diễn liên khúc *Nhịp điệu mùa xuân – Chào đón năm mới*

Các nhóm biểu diễn theo ý tưởng khác nhau trên nền nhạc liên khúc bài hát *Mùa xuân ơi* và Bài đọc nhạc số 4 – *Mùa xuân trong rừng*.

3 Nêu cảm nhận sau khi học xong chủ đề *Nhịp điệu mùa xuân*. Chia sẻ cùng người thân những dự định, mong muốn của em khi bước sang năm mới

*Mùa xuân mang tới sức sống mới cho vạn vật, đem tới niềm vui cho mọi nhà.
Hãy cùng nhau hát những khúc ca chào đón mùa xuân mới và trao cho nhau
những lời chúc yêu thương.*

ÂM NHẠC NƯỚC NGOÀI

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca, thể hiện được sắc thái của bài hát *Santa Lucia*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nhận biết và thể hiện được một số kí hiệu, thuật ngữ về nhịp độ, sắc thái cường độ.
- **Nhạc cụ:** Biết chơi nốt Rê1 trên recorder hoặc thể hiện được giai điệu bài *Cầu trượt* trên kèn phím.
- **Thường thức âm nhạc:** Nhận biết và nêu được một số đặc điểm của đàn cello, contrabass.

HÁT

Santa Lucia

Andante (Hơi chậm)

Dân ca Ý
Phỏng dịch: Hồ Bắc

Biển rộng bát ngát xanh xanh. Dập dờn dưới ánh trăng thanh.
Nhìn về dãy phố xa xa. Bầu trời tím biếc quê ta.

Thuyền lướt ra khơi êm êm. Cánh buồm chờ gió lên.
Từng áng mây đang trôi qua. Như mỉm cười với ta.

Sóng ru êm con thuyền trôi. Ánh trăng ngời biển khơi.
Hát lên cho thêm niềm vui. Tiếng ca vang từ biển xa.

San ta Lu ci a. Mái chèo nhẹ lướt êm. San ta Lu ci a.

Bài hát *Santa Lucia* có giai điệu nhẹ nhàng, tha thiết, gợi lên cảnh đẹp đêm trăng êm đềm thơ mộng của vùng Santa Lucia thuộc miền Nam nước Ý.

Bài hát gồm 2 đoạn:

Đoạn 1: *Biển rộng ... mỉm cười với ta.*

Đoạn 2: *Sóng ru ... Santa Lucia.*

Nghe nhạc và vận động theo nhịp điệu bài *Santa Lucia*

Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Biển rộng bát ngát xanh xanh. Dập dờn dưới ánh trăng thanh.

x x x x x x x x

Hát theo các hình thức

Nối tiếp:

Nhóm 1: *Biển rộng ... trăng thanh.*

Nhóm 2: *Thuyền lướt ... gió lên.*

Hoà giọng: *Sóng ru ... lướt êm.*

Hát lên ... Santa Lucia.

Lĩnh xướng:

Lĩnh xướng 1: *Nhìn về ... quê ta.*

Lĩnh xướng 2: *Từng áng ... với ta.*

Hát kết hợp nhạc cụ gõ đệm

Biển rộng bát ngát xanh xanh. Dập dờn dưới ánh trăng thanh.

LÍ THUYẾT ÂM NHẠC

Một số kí hiệu, thuật ngữ về nhịp độ và sắc thái cường độ

Nghe và cảm nhận trích đoạn tác phẩm

In a Persian Market (Phiên chợ Ba Tư)

(Trích)

Allegretto (Hơi nhanh)

Albert W. Ketèlbey

1 Tìm hiểu một số kí hiệu, thuật ngữ về nhịp độ và sắc thái cường độ

a. Thuật ngữ chỉ nhịp độ

Nhịp độ thường được ghi ở phía trên khuông nhạc, đầu bản nhạc bằng tiếng Ý hoặc tiếng Latin. Ở Việt Nam, các nhạc sĩ thường sử dụng tiếng Việt để chỉ nhịp độ.

Thuật ngữ chỉ nhịp độ được chia thành ba nhóm chính:

Nhịp độ chậm	Lento (Rất chậm)	Adagio (Chậm)	Andante (Hơi chậm)
Nhịp độ trung bình	Andantino (Thong thả)	Moderato (Vừa phải)	Allegretto (Hơi nhanh)
Nhịp độ nhanh	Allegro (Nhanh)	Vivace (Nhanh, nhộn nhịp)	Presto (Rất nhanh, hối hả)

b. Một số thuật ngữ, kí hiệu chỉ sắc thái cường độ

Là những từ hoặc kí hiệu được ghi phía dưới khuông nhạc để chỉ độ mạnh – nhẹ của âm thanh. Ở nhiều bản nhạc đàn, độ mạnh – nhẹ được quy định cho từng đoạn nhạc hoặc nốt nhạc.

Một số từ, kí hiệu chỉ sắc thái cường độ thường dùng:

KÍ HIỆU	THUẬT NGỮ	Ý NGHĨA
<i>p</i>	<i>piano</i>	Nhỏ, nhẹ
<i>mp</i>	<i>mezzo piano</i>	Nhỏ vừa, nhẹ vừa
<i>mf</i>	<i>mezzo forte</i>	To vừa, mạnh vừa
<i>f</i>	<i>forte</i>	To, mạnh
	<i>crescendo</i>	To dần, mạnh dần
	<i>decrescendo</i>	Nhỏ dần, nhẹ dần
	<i>accent</i>	Nốt nhạc được nhấn mạnh

2 Tìm những bản nhạc có sử dụng các kí hiệu, thuật ngữ trên và cho biết ý nghĩa

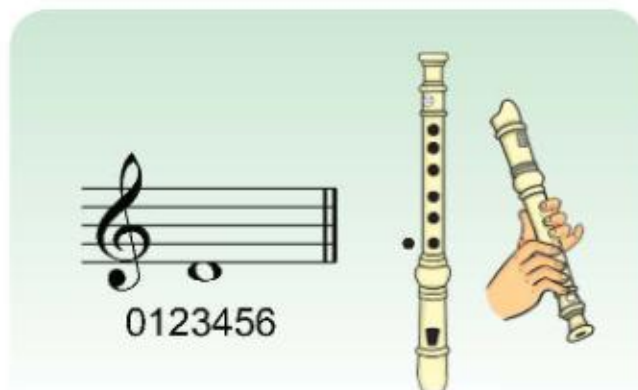

NHẠC CỤ

Recorder

1 Thực hành bấm nốt Rê 1

- Tay trái: các ngón bấm kín hết từ lỗ 0 đến lỗ 3.
- Tay phải: ngón trỏ bấm lỗ 4, ngón giữa bấm lỗ 5, ngón áp út bấm lỗ 6.

2 Luyện tập

Five hundred miles (Năm trăm dặm)

Nhạc nước ngoài

Kèn phím

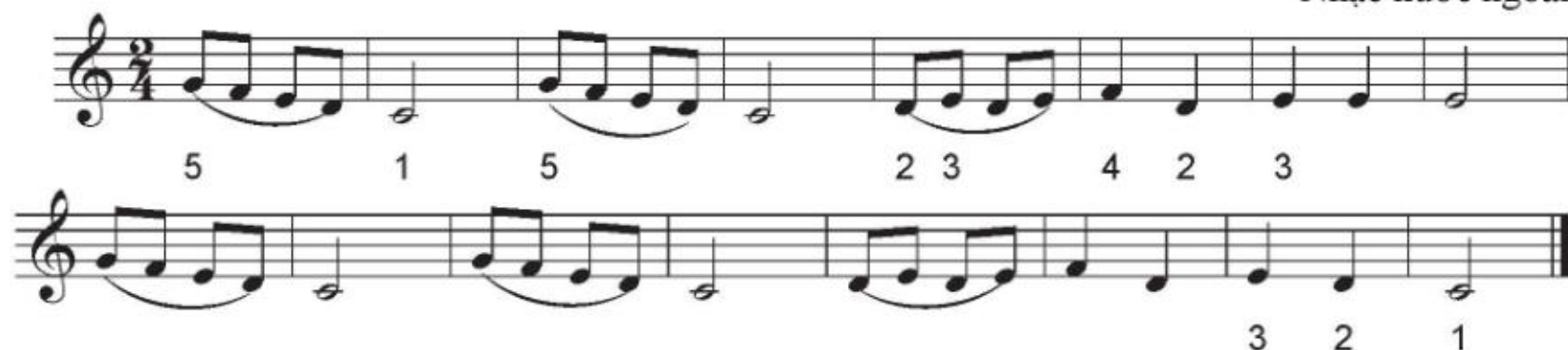
1 Thực hành kĩ thuật luyện âm

2 Luyện tập

Cầu trượt

Nhạc nước ngoài

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Giới thiệu đàn cello và contrabass

Nghe âm thanh của các nhạc cụ cello và contrabass

Hai cây đàn cello (violoncelle) và contrabass đều thuộc bộ dây của dàn nhạc giao hưởng. Hai nhạc cụ này giống nhau về cấu tạo, hình dáng và cùng dùng cây vĩ để tạo ra âm thanh nhưng khác nhau về kích thước, âm vực. Cả cello và contrabass đều có thể độc tấu hoặc hoà tấu cùng dàn nhạc.

1 Tìm hiểu cây đàn cello

Cello có kích thước lớn hơn violin. Âm sắc của nhạc cụ này gần với giọng nam nên phù hợp với diễn tấu bè trầm, khi kết hợp với các nhạc cụ khác sẽ tạo nên âm lượng đầy đặn cho dàn nhạc.

2 Tìm hiểu cây đàn contrabass

Contrabass là cây đàn có kích thước lớn nhất, âm thanh trầm nhất trong các nhạc cụ dây. Contrabass chủ yếu giữ bè trầm cho cả dàn nhạc. Ngoài ra, cây đàn còn thể hiện tốt những giai điệu chậm rãi, nghiêm trang hoặc có màu sắc kịch tính.

- Nêu những đặc điểm giống và khác nhau của hai cây đàn cello và contrabass.
- Sưu tầm bản nhạc được biểu diễn bằng đàn cello để chia sẻ với bạn.

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

- i** Hãy nói đúng ý nghĩa của các kí hiệu, thuật ngữ đã học

nhỏ vừa,
nhẹ vừa

- 2** Biểu diễn bài hát *Santa Lucia* theo hình thức tự chọn
- 3** Hãy chơi nhạc cụ và đọc tên các nốt nhạc theo nhóm với nét nhạc dưới đây

"Âm nhạc là ngôn ngữ chung của nhân loại"
(Henry Wadsworth Longfellow)

CUỘC SỐNG TƯƠI ĐẸP

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca, sắc thái của bài hát *Đời cho em những nốt nhạc vui*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ, thể hiện được sắc thái Bài đọc nhạc số 5 và cảm nhận được sự hoà quyện của âm thanh khi đọc nhạc có bè.
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được đôi nét về cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Pyotr Ilyich Tchaikovsky và tính chất âm nhạc của khúc nhạc *Chèo thuyền*.

HÁT

Đòi cho em những nốt nhạc vui

Hơi nhanh – Tươi sáng – Tình cảm

Nhạc và lời: Tường Vy

Đòi cho em, đòi cho em những nốt nhạc vui, mẹ cho
(Rồi mai) đây, rồi mai đây những nốt nhạc vui, cùng bay

em, mẹ cho em mái ấm tình thương. Thấy cho em, thấy cho
cao, cùng bay xa tới những tầng mây. Tàu ra khơi, biển ru

em nét vẽ tươi xanh và cô giáo thiết em
em khúc hát dân ca càng yêu thiết tha...

1.
với trái tim mến thương hiền lành. Rồi mai...

2.
...đất nước em Việt Nam hiền hoà. Đô Đô

Pha Pha La La Đô Đô. Ré Ré Son Son Si Si Ré

Ré. Mi Ré Đô Si La Son Pha Son La La

La. Đô Mi Ré Pha Mi Son Pha La Son Si La Đô Si Ré

Đô. Mi Ré Đô Si La Son Pha Mi Ré Đô Pha Pha.

Bài hát *Đòi cho em những nốt nhạc vui* có giai điệu vui tươi thể hiện những tình cảm thân thương và tinh thần lạc quan, yêu đời của các bạn nhỏ. Bài hát gồm 2 đoạn:

Đoạn 1: *Đòi cho em ... mến thương hiền lành.*

Đoạn 2: *Đô Đô Pha Pha ... Ré Đô Pha Pha.*

Vận động theo nhạc

Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo phách

Hát theo các hình thức

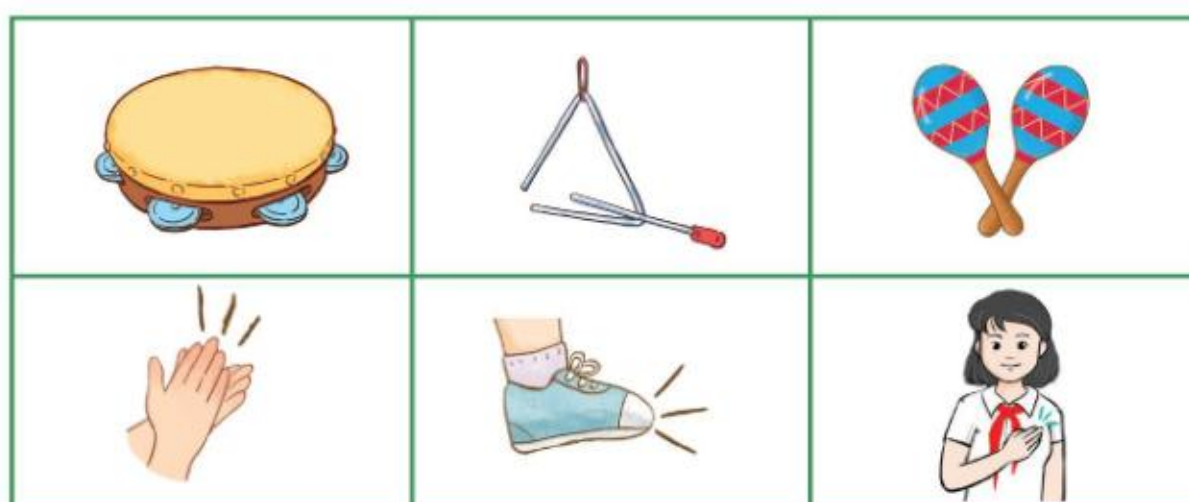
Nối tiếp:

	Lời 1	Lời 2
Nhóm nam	Đời cho em ... mái ấm tình thương.	Rồi mai đây ... tới những tầng mây.
Nhóm nữ	Thầy cho em ... mến thương hiền lành.	Tàu ra khơi ... Việt Nam hiền hoà.

Hoà giọng: Đô Đô Pha Pha ... Rê Đô Pha Pha.

Hát kết hợp gõ đệm hoặc vận động cơ thể theo âm hình tiết tấu

Âm hình 1 Đời cho em ... Việt Nam hiền hoà.	Âm hình 2 Đô Đô Pha Pha ... Rê Đô Pha Pha.
	

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Nhạc sĩ Pyotr Ilyich Tchaikovsky và khúc nhạc *Chèo thuyền*

Tìm hiểu về nhạc sĩ Pyotr Ilyich Tchaikovsky

Pyotr Ilyich Tchaikovsky (1840 – 1893) là nhạc sĩ thiên tài người Nga. Ông đã để lại một di sản nghệ thuật đồ sộ gồm rất nhiều tác phẩm có giá trị cho nền âm nhạc Nga và thế giới như: 6 bản giao hưởng; các vở nhạc kịch: *Evgeny Onegin*, *Con đầm pích*, *Chiếc kẹp hạt dẻ*; vũ kịch *Hồ thiên nga* và rất nhiều bản hoà tấu, độc tấu lớn nhỏ viết cho dàn nhạc và nhạc cụ cùng hàng trăm ca khúc.

Để ghi nhớ những cống hiến to lớn và tôn vinh người nhạc sĩ xuất sắc, ở nước Nga đã dựng tượng đài Tchaikovsky; có Nhạc viện Moscow, bảo tàng lớn, đường phố mang tên ông và cứ 4 năm một lần *Cuộc thi âm nhạc quốc tế Tchaikovsky* lại được tổ chức.

2 Nghe và cảm nhận khúc nhạc *Chèo thuyền*

Đây là một trong mười hai khúc nhạc của tổ khúc *Bốn mùa* viết cho đàn piano. Mỗi khúc nhạc tượng trưng cho một tháng trong năm và được lấy cảm hứng từ nội dung, ý thơ của các nhà thơ Nga như Pushkin, Vyazemsky,...

Khúc nhạc *Chèo thuyền* viết về tháng sáu có giai điệu nhẹ nhàng, thiết tha khắc họa hình ảnh con thuyền nhỏ đang nhẹ lướt trên sông.

Chèo thuyền (Trích)

Andante (Hơi chậm)

Tchaikovsky

- Nêu cảm nhận của em sau khi nghe khúc nhạc *Chèo thuyền*.
- Sưu tầm một vài tác phẩm của nhạc sĩ Tchaikovsky để chia sẻ với bạn ở phần Vận dụng – Sáng tạo.

Bài đọc nhạc số 5

Dân ca Ukraina

[illegible]

2/4

a. Đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách

b. Đọc nhạc kết hợp đánh nhịp $\frac{2}{4}$

VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

! Trò chơi âm nhạc

Chia lớp thành các nhóm thực hiện chơi theo hai hình thức sau:

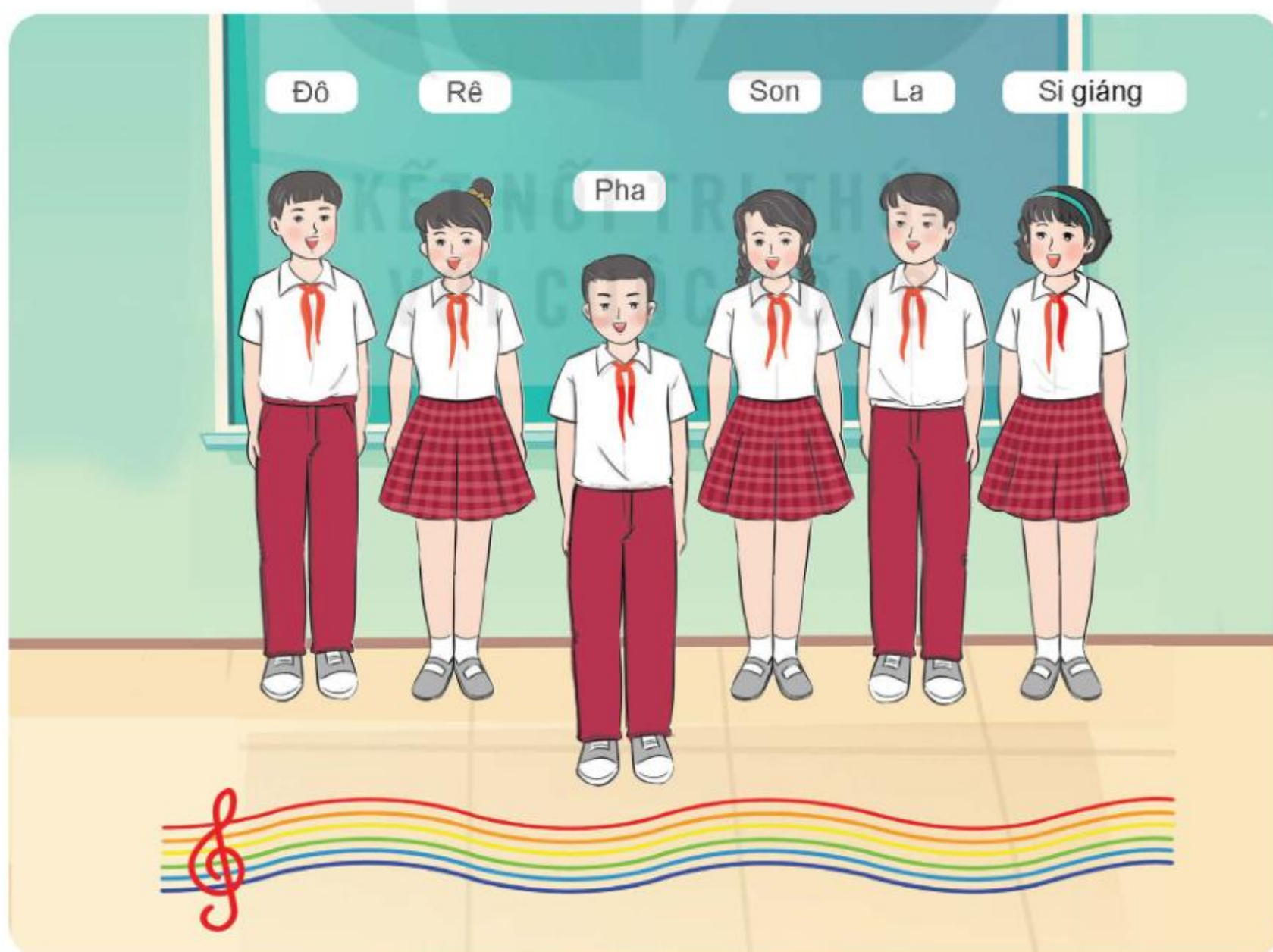
- Hình thức 1: Thể hiện câu hát theo các nhịp độ từ chậm đến nhanh Adagio (chậm), Moderato (vừa phải), Allegro (nhanh).

Đời cho em những nốt nhạc vui (Trích)

Đô Đô Pha Pha La La Đô Đô. Rê Rê Son Son Si Si Rê Rê...

- Hình thức 2: Học sinh đóng vai các nốt nhạc.

2 Luyện tập Bài đọc nhạc số 5 với hình thức hai bè

Bài đọc nhạc số 5

3 Chia sẻ với bạn các tác phẩm của nhạc sĩ Tchaikovsky mà em sưu tầm được

Hãy sống mỗi ngày như những đoá hoa, luôn đón ánh mặt trời tươi sáng và ấm áp. Để mỗi ngày của chúng ta đều như những nốt nhạc vui, lan toả những thanh âm trong trẻo hiền hoà trong cuộc sống đầy tình nhân ái.

MÙA HÈ CỦA EM

Yêu cầu cần đạt:

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca, sắc thái của bài hát *Mùa hè*; biết biểu diễn bài hát với các hình thức khác nhau.
- **Nghe nhạc:** Cảm nhận được vẻ đẹp của bài hát *Hè về* do dàn hợp xướng trình bày; biết tưởng tượng khi nghe nhạc.
- **Nhạc cụ:** Thực hành được các mẫu âm trên recorder hoặc kèn phím đệm cho điệp khúc bài hát *Mùa hè*.

HÁT

Mưa hè

Tình cảm – Trẻ trung

Nhạc và lời: Lê Quốc Thắng

Mưa nhẹ nhàng chọt về trên phố em. Mưa hiền
hoà một chiều qua sân trường em. Mùa hè lắng tiếng hát của tuổi
thơ, bên những hàng cây xanh theo tháng năm. Phố trẻ
lại vì chiều nay có mưa. Khắp lối về phượng hồng vui trong thơ
ngây. Mùa hè đến hát trong niềm yêu thương. Để nụ cười vẫn nở
theo em từng ngày. Con mưa hè về cùng những nhớ mong. Con mưa
hè đợi chờ trong thiết tha. Mưa trở lại cùng niềm vui đã xa.
Con mưa về gọi em ngân vang khúc nhạc. ...nhạc.

Mưa hè là bài hát có giai điệu nhẹ nhàng, lời ca trong sáng, khắc hoạ hình ảnh cơn mưa hè gợi nhớ những kỉ niệm đẹp của tuổi học trò.

Bài hát gồm 2 đoạn:

- Đoạn 1: Mưa nhẹ nhàng ... từng ngày.
- Đoạn 2: Con mưa hè ... khúc nhạc.

👉 Đọc lời theo tiết tấu

🗣️ Học hát

Tập hát từng câu kết hợp vỗ tay theo nhịp

🎤 Hát theo các hình thức

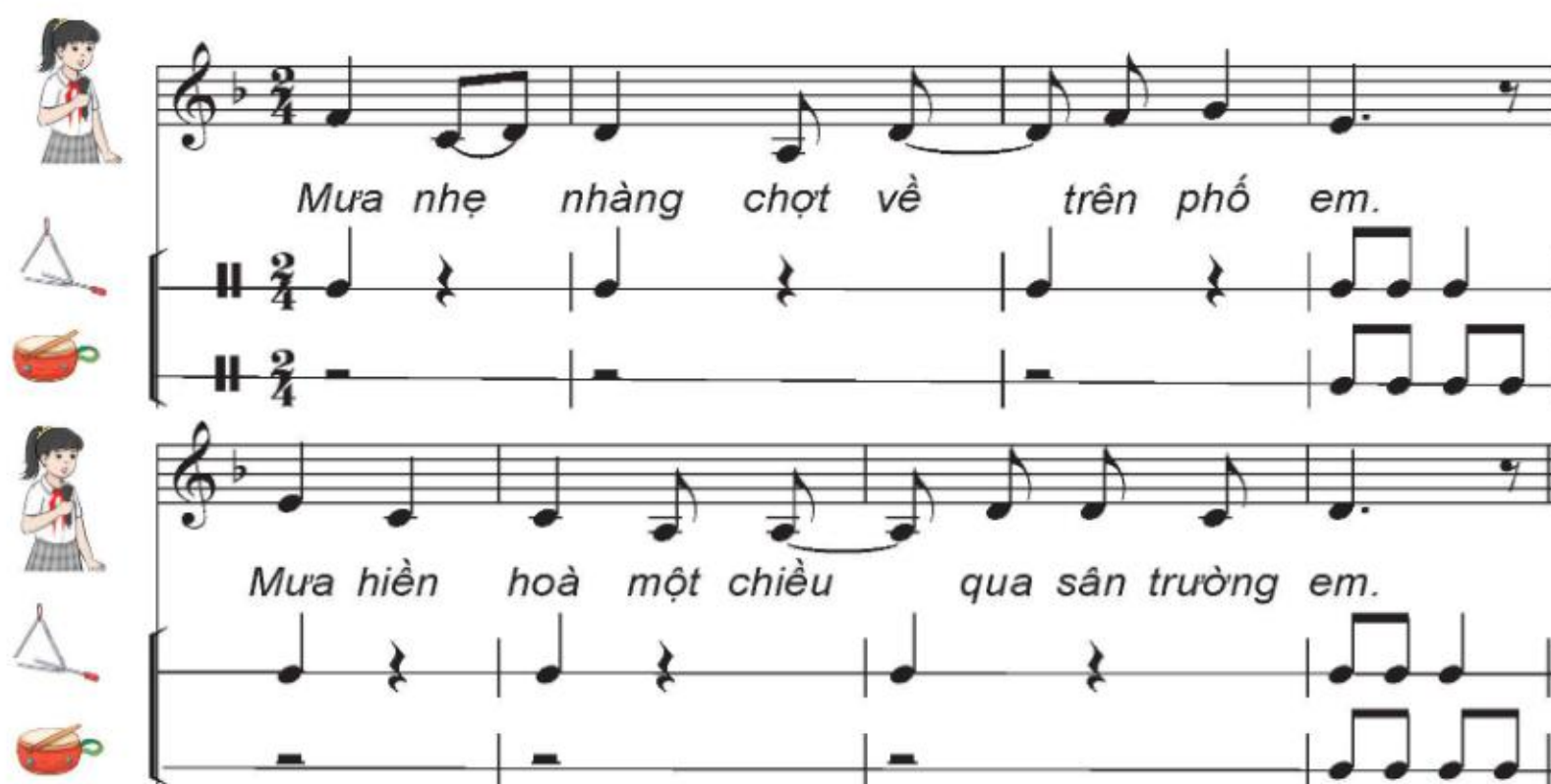
Nối tiếp:

Nhóm 1: Mưa nhẹ nhàng ... tháng năm.

Nhóm 2: Phố trở lại ... từng ngày.

Hoà giọng: Con mưa hè ... khúc nhạc.

🎵 Hát kết hợp nhạc cụ gõ đệm

NGHE NHẠC

1 Nghe bài hát *Hè về* do dàn hợp xướng trình bày

Hè về là sáng tác của nhạc sĩ Hùng Lân, có tính chất âm nhạc nhanh vui, trẻ trung, giai điệu rộn ràng, lời cuốn. Bài hát như một bức tranh tuyệt đẹp về mùa hè với ánh nắng chói chang cùng những cơn gió đùa trên tán phượng rung rinh khoe sắc màu tươi thắm.

Hè về (Trích)

Moderato (Vừa phải)

Nhạc và lời: Hùng Lân

Trời hồng hồng sáng trong trong, ngàn phượng phơi nắng ngoài song.

Cành mềm mềm, gió ru êm, lọc màu mây bích ngọc qua màu duyên.

Đàn nhịp nhàng, hát vang vang nhạc hoà thơ đón hè sang. Hè về trong khóm trúc

mềm đầu bờ, hè về trong tiếng sáo diều dật dờ, hè về gieo ánh thơ...

2 Nêu cảm nhận và xác định hình thức hát bè sau khi nghe hợp xướng *Hè về*

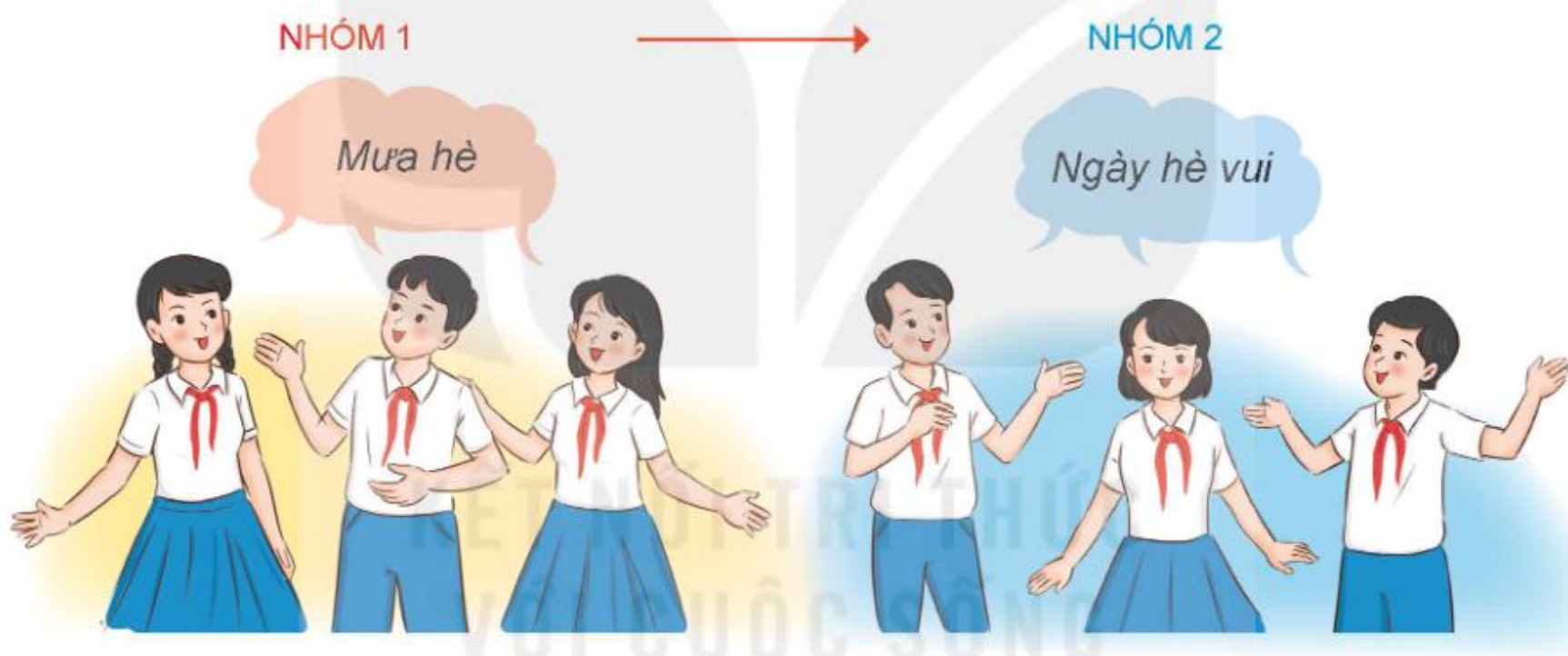
VẬN DỤNG - SÁNG TẠO

1 Biểu diễn bài hát *Mưa hè* với các hình thức khác nhau (khuyến khích sự sáng tạo)

- Hát kết hợp vận động cơ thể
- Hát kết hợp nhạc cụ gõ đệm
- Hát kết hợp vận động phụ hoạ
- Hát nối tiếp

2 Trò chơi: *Khúc ca hè về*

Hát nối tiếp các bài hát về chủ đề mùa hè.

3 Chia sẻ những mong muốn, dự định của em trong mùa hè với bạn bè, thầy cô hoặc người thân

Chúng ta cùng chào đón một kì nghỉ với những khám phá mới lạ - một mùa hè thật vui và nhiều ý nghĩa.

GIẢI THÍCH MỘT SỐ THUẬT NGỮ VÀ KHÁI NIỆM ÂM NHẠC

Thuật ngữ	Giải thích	Trang*
Hợp xướng	Thể loại nhạc hát có nhiều bè, mỗi bè do một loại giọng đảm nhiệm. Có hợp xướng hỗn hợp (bao gồm cả giọng nam và nữ), có hợp xướng giọng nam, hợp xướng giọng nữ hoặc hợp xướng trẻ em. Hợp xướng có thể hát với nhạc đệm hoặc không có nhạc đệm.	61
Làn điệu	Chỉ những bài dân ca, những điệu hát chèo có tên và lời ca khác nhau nhưng có chung tính chất âm nhạc như: làn điệu quan họ, làn điệu trống quân, làn điệu đường trường phải chiều,...	3
Liên khúc	Thể loại âm nhạc gồm một số bài hát có nội dung độc lập nhưng cùng thể hiện một chủ đề xác định.	43
Nhạc kịch (Opera)	Thể loại nghệ thuật tổng hợp ca, múa, nhạc kịch phương Tây có quy mô lớn.	56
Vũ kịch (Ballet)	Vở kịch được thể hiện bằng nghệ thuật múa và âm nhạc	56

* Trang sách có thuật ngữ xuất hiện lần đầu.

*Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam xin trân trọng cảm ơn
các tác giả có tác phẩm, tư liệu được sử dụng, trích dẫn
trong cuốn sách này.*

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Chủ tịch Hội đồng thành viên – Tổng Giám đốc NGUYỄN TIẾN THANH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Biên tập lần đầu: PHẠM LAN ANH

Biên tập tái bản: NÔNG THỊ HUỆ – NGUYỄN THỊ THẨM

Biên tập mỹ thuật: BÙI QUANG TUẤN

Thiết kế sách: BÙI THU HƯỜNG

Trình bày bìa: NGUYỄN BÍCH LA – BÙI QUANG TUẤN

Minh họa: BÙI THU HƯỜNG

Sửa bản in: PHẠM LAN ANH

Chế bản: CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ VÀ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC HÀ NỘI

Bản quyền © (2022) thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Xuất bản phẩm đã đăng kí quyền tác giả. Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Âm nhạc 7

Mã số: G3HH7R001a26

In ... bản, (QĐ ... – NXBGDHN) khổ 19 x 26,5 cm.

Đơn vị in:

Cơ sở in:

Số ĐKXB: 7-2026/CXBIPH/249-09/GD

Số QĐXB:

In xong và nộp lưu chiểu quý ... năm ...

Mã số ISBN: 978-604-0-30727-9

HUÂN CHƯƠNG HỒ CHÍ MINH

BỘ SÁCH GIÁO KHOA LỚP 7 – KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG

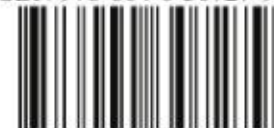
1. Ngữ văn 7, tập một
2. Ngữ văn 7, tập hai
3. Toán 7, tập một
4. Toán 7, tập hai
5. Khoa học tự nhiên 7
6. Công nghệ 7
7. Lịch sử và Địa lí 7
8. Mỹ thuật 7
9. Âm nhạc 7
10. Giáo dục công dân 7
11. Tin học 7
12. Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp 7
13. Giáo dục thể chất 7
14. Tiếng Anh 7 – Global Success – SHS

Website: <https://www.nxbgd.vn>

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG

ISBN 978-604-0-30727-9

9 786040 307279

Giá: 8.300 đ